

ZIT KAVRAMLARIN ÖĞRETİLMESİNDE BİRLİKTE ÖĞRENME YÖNTEMİNİN ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Nilüfer Okur Akçay
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
nilokur-7@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, anasınıfına devam eden beş yaş çocuklarına zıt kavramları kazandırmada birlikte öğrenme yönteminin etkililiğini tespit etmektir. Araştırma, ön test ve son test tekrarlı ölçümlerden oluşan deney ve kontrol gruplu yarı deneysel desen modelindedir. Bu çalışmanın örneklemini anasınıfına devam eden 30 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada iki grup oluşturulmuştur. Bu gruplar; Birlikte Öğrenme Grubu (BÖG, N=16) ve Kontrol Grubu (KG, N=14) şeklinde belirlenmiştir. Bu araştırmanın amaçları doğrultusunda verileri toplamak için "Zıt Kavramlar Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde hesaplanmış ve bağımsız t-testi analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, birlikte öğrenme yönteminin kullanıldığı grubun başarısının geleneksel yöntemin kullanıldığı grubun başarısından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: zıt kavramlar, birlikte öğrenme yöntemi, okulöncesi eğitimi.

THE EFFECT OF LEARNING TOGETHER METHOD ON TEACHING CONTRAST CONCEPTS

Abstract

The purpose of this study is to determine the effect of learning together method on teaching contrast concepts to five year old children who attend kindergarten. This research is a quasi-experimental design models that pre test and post test repeated measurements in the experimental and control groups. The sample of this study consists of 30 children who attend kindergarten. In the study, two groups were formed. These groups Learning Together Group (LTG, n=16) and control group (CG, n=14), respectively. . For the purpose of this research is to collect data "Contrasting Concepts Form" was used. The data were analyzed by using frequency, percentage and independent samples t-test. The results of this study indicate that the group teaching with learning together method was more successful than the group teaching with traditional method.

Key Words: Contrast concepts, learning together method, preservice education.

GİRİŞ

Son yıllarda dünyada ve ülkemizde okul öncesi eğitime oldukça önem verilmektedir. Okul öncesi dönem çocukları çevrelerinde olup biten olaylara karşı öğrenmeye açık bir şekilde meraklı, duyarlı ve araştırmacı bir kişilik özelliği göstermektedirler (Başal, 1998; Aral, Kandır ve Can, 2001; Aktaş, 2007; Dursun, 2009). Bloom'un (1964) zekânın insan yaşamındaki değişimi ile ilgili yapmış olduğu çalışmaya göre, on yedi yaşında ölçülen zekâ düzeyinin %50'si hamilelik ile dört yaşına kadar olan süre arasında, %30'u dört ve sekiz yaş arasında meydana gelmekte olup sekiz ve on yedi yaş arasında ise sadece %20'lik kısmı gelişmektedir (Poyraz ve Dere, 2003). Bu nedenle okul öncesi eğitimi program ve planlamaları çocukların çevrelerini öğrenebilmeleri, araştırma, problem çözme ve yeniliklere uyumu kuvvetli, güven duygusu gelişmiş ve kendini ifade edebilen, doğru kararlar alabilen girişimci bireyler olarak yetiştirilebilmeleri açısından büyük bir öneme sahiptir (Ömeroğlu, 1997; Küçükturan, 2003; Essa ve Young, 2003; Aktaş, 2007). Okul öncesi dönem, çocuklar için temel kavramların öğrenildiği deneyimlerle dolu bir dönemdir. Bireylerin yaşadıkları dünyayı anlaması ve anlamlı ilişkiler kurmasını sağlayan zihinsel araçlar yani kavramlar, çocukların aktif olarak çevreyle ilgilenmesiyle kazanılmaktadır. Çocuklar yaşadıkları dünyayı araştırdıkça aktif bir şekilde kendi bilgilerini yapılandırmakta ve kazanılan her bilgi ile yeni bilginin yapılandırılmasının temelini oluşturmaktadır (Tuğrul, 2005; Aktaş, 2009; Kandır ve Orçan, 2010; Balat ve Önkol, 2010). Okul öncesi dönemde özellikle temel bilgi ve becerilerin verilmesi önemlidir çünkü daha sonraki

yıllarda pek çok bilgi ve beceri ile donatılsa dahi varılan düzeyde geriliklerin bulunması kaçınılmazdır gerekmektedir (Şimşek ve Çınar, 2008).

Temel bilgi ve beceriler ilk olarak kavramları akla getirmektedir. Kavramlar, insan zihninin, başka bir deyişle dilin ürünü olan soyut düşünce birimleridir. İnsan, kelimelerden kavram oluşturur; kavramlarla düşünür, düşünme gücüyle de kendini ve dış dünyayı algılar. Kavramlar insan zihninde anlaşılan, farklı obje ve olguların, değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi formudur. Gerçek dünyada ise kavramların ancak örnekleri bulunabilir (Blosser, 1987; Klausmeier, 1992; Ülgen, 1996; Kaptan, 1999). Kavram öğrenmeye çocuklar erken yaşlarda başlamaktadırlar. Piaget'e göre çocuklar 2-7 yaş döneminden itibaren kavramsal algılama ve kavramlarla düşünme sürecine girerler. Kavramları anlamlandırmaya başlayarak kavramlar arasında ilişki kurmaya başlarlar. Bu nedenle kavramsal yapının sağlam olması gerekmektedir (Jersild,1976; Cattell, 2000; Üstün, Akman ve Güler, 2003; Sheffield ve Cruikshank, 2005; Bayındır, 2006).

Okul öncesi dönem çocukları her gün yeni bir bilgi ile karşılaşmakta ve bu bilgileri edinmiş olduğu kavramlar ile ilişkilendirmekte veya yeni kavramlar geliştirmektedir (Markle, 1975; Özbey, 2006; Aydoğan ve Şen, 2011). Kavram gelişimi, çocukların gelişimi ile iç içe olmakla birlikte, özellikle 2 ile 4 yaş arası çocuklarda kavramlar ortaya çıkmakta, 4 yaşından sonra ise çocuklarda kavram oluşturmada ilerlemeler görülmektedir (Güler, 2000; Aktaş, 2009). Gagne kavramları, somut kavramlar ve soyut kavramlar olarak ikiye ayırmıştır. Somut kavramlar, yaşamın ilk aylarından itibaren informal yollarla öğrenilir. Ancak soyut kavramları öğrenmek için genellikle öğretim gerekmektedir (Senemoğlu, 2000). Çocuk üzerinde öğrenmeyi etkileyen temel etmenler öğrenenle, öğrenme yöntemleriyle ve öğrenilecek konuyla ilgilidir. Bu nedenle okul öncesi eğitimi alan çocukların kavram gelişiminde almayanlara göre daha başarılı olduklarının tespit edildiği çalışmalarda eğitimin önemine vurgu yapılmaktadır (Arı, Üstün, Akman ve Etikan, 2000; Üstün ve Akman, 2003; Taner ve Başal, 2005).

Çocukların başarılı olabilmeleri temel kavramların öğrenilmesine büyük ölçüde bağlıdır. Temel kavramlar, insanları ve objeleri tanımlayan (güzel, uzun, kızgın, küçük), nesnenin mekânda konumunu anlatan (içinde, üstünde, yanında), zamanı bildiren (önce, sonra), miktarı belirten (çok, az, biraz) kelimelerdir. Çocukların sınıf içinde öğretmenin yaptığı açıklamaları anlamaları için nitelik, konum, zaman ve miktar belirten temel kavramları bilmeleri gerekmektedir (Boehm, 2001). Bu doğrultuda hazırlanmış olan MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nda öğrencilere kazandırılması amaçlanan kavramlar; renk, geometrik şekil, boyut, miktar, yön/mekanda konum, sayı/sayma, duyu, duygu, zıt ve zaman kavramları şeklinde kategorize edilmiştir. Zıt kavramlar kategorisinde; "aynı-farklı-benzer, açık-kapalı, hızlı-yavaş, canlı-cansız, hareketli-hareketsiz, kolay-zor, karanlık-aydınlık, ters-düz, eski-yeni, başlangıç-bitiş, kirli-temiz, aç-tok, düz-eğri, güzel-çirkin, doğru-yanlış, şişman-zayıf, yaşlı-genç, derin-sığ, açık-koyu" kavramları yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Okul öncesi çocuklarının öğretim programında yer alan kavramları etkili bir şekilde öğrenebilmesi için uygun öğretim yöntemlerinin seçilmesi gerekmektedir. Çetin, Yavuz, Tokgöz ve Güven (2012)'e göre de çocuklara kavram kazandırmada kullanılacak yöntemlerin somut bir şekilde ortaya konması gerekmektedir. Bu doğrultuda, yapılan bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarına zıt kavramları kazandırma amacıyla işbirlikli öğrenme yöntemlerinden biri olan birlikte öğrenme yöntemi kullanılmıştır. İşbirlikli öğrenme okul öncesi dönem çocukları için uygun bir yöntemdir daha sonraki dönemler için birlikte çalışma konusunda altyapı oluşturur. Öğrencilerin ileri sınıflardaki öğrenimlerinde büyük fayda sağlar. İşbirlikli etkinlikler çocukların başkaları hakkında bir farkındalık oluşturmaları ve ayrıca iletişim becerilerini geliştirmeleri için de önemlidir (Bayrakçıken, Doymuş ve Doğan, 2013). Kagan ve Kagan'a (2009) göre birlikte öğrenme yöntemi okul öncesi çocuklarının öğretimde başarılı olabilmelerini sağlayan etkili bir yöntemdir. Bu yöntem ile çocuklar etkili bir öğrenme gerçekleştirmelerinin yanı sıra işbirlikli öğrenmenin faydalarından da yararlanabilmektedirler.

YÖNTEM

Bu çalışmada, anasınıfına devam eden beş yaş çocuklarına zıt kavramları kazandırmada işbirlikli öğrenme yöntemlerinden biri olan birlikte öğrenme yönteminin etkililiği araştırılmıştır. Araştırma, ön test ve son test tekrarlı ölçümlerden oluşan deney ve kontrol gruplu yarı deneysel desen modelindedir.

Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini, 2013-2014 öğretim yılının güz döneminde Ağrı il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı anasınıfına devam eden 30 çocuk oluşturmaktadır. Rastgele olarak belirlenen öğrencilerden oluşan iki grup oluşturulmuştur. Bunlar; Birlikte Öğrenme Grubu (BÖG, N=16) ve Kontrol Grubu (KG, N=14) şeklinde belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın amaçları doğrultusunda verileri toplamak için araştırmacı tarafından veri toplama aracı geliştirilmiştir. Öğrencilerin; hızlı-yavaş, düz-eğri, açık-kapalı, aynı-farklı, canlı-cansız, karanlık-aydınlık, kirli-temiz, şişman-zayıf, yaşlı-genç, hareketli-hareketsiz, eski-yeni, aç-tok kavramları ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla "Zıt Kavramlar Formu" kullanılmıştır.

Uygulama

Hızlı-yavaş, düz-eğri, açık-kapalı, aynı-farklı, canlı-cansız, karanlık-aydınlık, kirli-temiz, şişman-zayıf, yaşlı-genç, hareketli-hareketsiz, eski-yeni, aç-tok kavramlarının okul öncesi öğrencilerine öğretimi 6 haftalık sürede gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında her bir çocuk ile ayrı ayrı ilgilenilmiştir. Verilerin analizi için çocukların tüm sorulara verdikleri cevaplar doğru-yanlış şeklinde kodlanarak doğru cevaplar için 1 puan, yanlış cevaplar için ise 0 puan verilmiştir. Çocukların tüm sorulara verdikleri cevaplardan aldıkları toplam puanların gruplara göre farklılık olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla bağımsız t-testi analizi yapılmıştır. Öğretim sürecinde gruptan birine birlikte öğrenme yöntemi, diğerine ise geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır.

Birlikte Öğrenme Yöntemi ile Öğretim

Birlikte öğrenme yönteminin uygulanmış olduğu bu çalışmada öğretmen uygulamayı yaparken 18 adımı izlemelidir (Kagan ve Kagan, 2009). Bunlar sırasıyla; her dersten önce amaçların belirlenmesi, 2 ile 6 arasında değişen grupların oluşturulması, gruplara öğrencilerin atanması, sınıfın düzenlenmesi, kullanılması gereken materyallerin planlanması, rollerin dağıtılması, grup içinde görevlerin açıklanması, pozitif bağlılık amaçlarının belirlenmesi, kişisel sorumlulukların belirlenmesi, gruplar arası işbirliğinin belirlenmesi, başarılı olmaları için gerekenlerin bildirilmesi, istenen davranışların belirlenmesi, uygulama sırasında öğrencilerin gözlenmesi, gerektiğinde yardım edilmesi, işbirlikli öğrenme becerilerinin anlatılması, özet yapılması, öğrencilerin öğrenmelerinin değerlendirilmesi ve grupların kendi aralarında değerlendirilmesi şeklinde sıralanır. Aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi, birlikte öğrenme yönteminin uygulandığı sınıf, her biri 4 öğrenci içeren toplam 4 heterojen gruptan oluşmaktadır.

A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2
A3	A4	B3	B4	C3	C4	D3	D4

Şekil 1: Birlikte öğrenme grubu

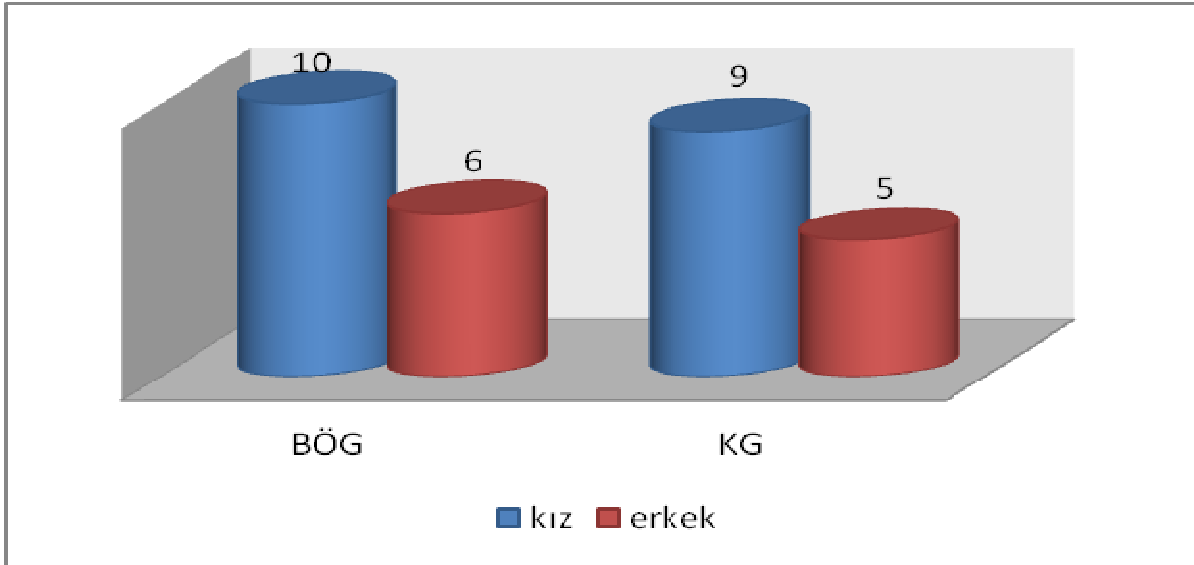
Yukarıda sıralanan adımlar da göz önünde bulundurularak öğretime başlamadan önce öğretmen amaçlarla ilgili gerekli bilgileri ve kuralları açıklamıştır. Ayrıca öğretmen, her hafta anlatılması planlanan iki zıt kavram ile ilgili materyalleri belirlemiş ve gerektiğinde gruplara yardım etmiştir. Gruptaki öğrencilerin verilen kavramlar ile ilgili sınıf dışından da örnekler (resimler, araç-gereçler, bilmeceler, oyuncaklar...vs.) getirmelerini ve sınıfta grup arkadaşlarıyla birlikte çalışmalarını sağlamıştır. Öğretmen, dersin işlenişinden önce grup üyelerinin görev dağılımını yapmış ve A, B, C ve D grubu üyelerinin her birine grup içinde neler yapmaları gerektiğini anlatmıştır. Grupların görev dağılımı şu şekilde örneklendirilebilir: A1 ve A2; zıt kavramlar ile ilgili verilen materyalleri kesme, A3; zıt kavramlar ile ilgili verilen materyalleri boyama, A4; boyanan materyalleri bir fon üzerine yapıştırma. Uygulama sürecinde küme üyeleri bu kavramlar ile ilgili birbirlerine çevrelerinden örnekler vermiş ve gerektiğinde hep birlikte rol yapmaya başlamışlardır. Bununla birlikte farklı düşünceleri resmedip en güzellerini kendi aralarında karara varıp panoya hep birlikte asmışlardır. Bu etkinliklere ek olarak oyunlar oynanmış, bilmeceler sorulmuş ve öğretmenin gözetmenliğinde ve rehberliğinde ders yürütülmüştür. Bu şekilde işlenen derste çocukların bilişsel ve sosyal özelliklerinin geliştirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Geleneksel Yöntem ile Öğretim

Geleneksel yöntem ile öğretimin gerçekleştirildiği sınıfta zıt kavramlar öğretilirken, öğretmen çocuklara model olmuş ve onların öğretim sürecinde neler yapacağına kendisi karar vermiştir. Öğretmen etkinlikleri planlamış ve çocukların yapmalarını sağlamıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında Zıt Kavramlar Formu'ndan elde edilen verilerin istatistiksel çözümleri doğrultusunda bulgular, tablo ve şekiller olarak sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Şekil 2'de grafik olarak sunulmaktadır.

Şekil 2: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı

BÖG ve KG'yi oluşturan öğrenci gruplarının cinsiyet dağılımlarının birbirine yakın olduğu Şekil 2'de görülmektedir. Araştırma kapsamında yürütülen birlikte öğrenme yönteminin zıt kavramların öğrenilmesindeki etkisini belirleyebilmek için BÖG ve KG'ye uygulanan Zıt Kavramlar Formu ön test ve son test puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Zıt Kavramlar Formu'ndan Elde Edilen Verilerin t-testi Sonuçları

Testler	Gruplar	N	X	ss	t	p
Ön test	BÖG	16	2,937	1,289	0,444	0,660
	KG	14	3,142	1,231		
Son test	BÖG	16	10,250	1,238	7,980	0,000
	KG	14	6,571	1,283		

Tablo 1'de görüldüğü gibi BÖG'nin ön test başarı puanının aritmetik ortalaması 2,937 ve standart sapması 1,289, KG'nin ön test başarı puanının aritmetik ortalaması 3,142 ve standart sapması 1,231 olarak tespit edilmiştir. Bağımsız t testi sonucuna göre her iki grup arasında uygulamaya başlamadan önce anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Bu analiz sonucu, uygulama öncesinde BÖG ve KG'nin kavramlar ile ilgili ön bilgi düzeylerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Yine Tablo 1'de görüldüğü gibi BÖG'nin son test başarı puanının aritmetik ortalaması 10,250 ve standart sapması 1,238, KG'nin son test başarı puanının aritmetik ortalaması 6,571 ve standart sapması 1,283 olarak tespit edilmiştir. Bağımsız t testi sonucuna göre her iki

grubun son test puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu sonuçlara göre, birlikte öğrenme yönteminin zıt kavramları kazandırmada geleneksel öğretim yönteminden daha etkili olduğu söylenebilir. BÖG ve KG'nin ön test ve son test olarak uygulanan Zıt Kavramlar Formu'nda kavramlara vermiş oldukları doğru ve yanlış cevaplar Tablo 2'de frekans ve yüzde olarak verilmektedir.

Tablo 2: BÖG ve KG'nin Zıt Kavramlar Formu'nda Yaptıkları Doğru-Yanlış Cevapların Frekans Ve Yüzdeleri

KAVRAMLAR	BÖG (N=16)				KG (N=14)			
	Ön test		Son test		Ön test		Son test	
	$\frac{D}{f}$ (%)	$\frac{Y}{f}$ (%)	$\frac{D}{f}$ (%)	$\frac{Y}{f}$ (%)	$\frac{D}{f}$ (%)	$\frac{Y}{f}$ (%)	$\frac{D}{f}$ (%)	$\frac{Y}{f}$ (%)
Hızlı-Yavaş	1(6.25)	15(93.75)	12(75)	4(25)	2(14.28)	12(85.71)	5(35.71)	9(64.28)
Düz-Eğri	2(12.5)	14(87.5)	14(87.5)	2(12.5)	1(7.14)	13(92.85)	8(57.14)	6(42.85)
Açık-Kapalı	6(37.5)	10(62.5)	15(93.75)	1(6.25)	5(35.71)	9(64.28)	12(85.71)	2(14.28)
Aynı-Farklı	3(18.75)	13(81.25)	13(81.25)	3(18.75)	2(14.28)	12(85.71)	6(42.85)	8(57.14)
Canlı-Cansız	5(31.25)	11(68.75)	14(87.5)	2(12.5)	4(28.57)	10(71.42)	11(78.57)	3(21.42)
Karanlık-Aydınlık	3(18.75)	13(81.25)	11(68.75)	5(31.25)	3(21.42)	11(78.57)	5(35.71)	9(64.28)
Kirli-Temiz	5(31.25)	11(68.75)	12(75)	4(25)	4(28.57)	10(71.42)	7(50)	7(50)
Şişman-Zayıf	5(31.25)	11(68.75)	13(81.25)	3(18.75)	5(35.71)	9(64.28)	6(42.85)	8(57.14)
Yaşlı-Genç	4(25)	12(75)	15(93.75)	1(6.25)	4(28.57)	10(71.42)	8(57.14)	6(42.85)
Hareketli-Hareketsiz	5(31.25)	11(68.75)	16(100)	0(0)	6(42.85)	8(57.14)	11(78.57)	3(21.42)
Eski-Yeni	6(37.5)	10(62.5)	16(100)	0(0)	5(35.71)	9(64.28)	9(64.28)	5(35.71)
Aç-Tok	2(12.5)	14(87.5)	13(81.25)	3(18.75)	3(21.42)	11(78.57)	4(28.57)	10(71.42)

Araştırmada yer verilen zıt kavramlar tek tek ele alındığında BÖG'de yer alan öğrencilerin KG'de yer alan öğrencilere göre zıt kavramları daha yüksek düzeyde öğrendikleri söylenebilir. Zıt kavramlardan hızlı-yavaş kavramı, BÖG'de %75'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %35.71'le doğru olarak öğrenildiği; düz-eğri kavramı, BÖG'de %87.5 ile doğru olarak öğrenilirken, KG'de %57.14'le doğru olarak öğrenildiği; açık-kapalı kavramı, BÖG'de %93.75'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %85.71'le doğru olarak öğrenildiği; aynı-farklı kavramı, BÖG'de %81.25'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %42.85'le doğru olarak öğrenildiği; canlı-cansız kavramı, BÖG'de %87.5'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %78.57 ile doğru olarak öğrenildiği; karanlık-aydınlık kavramı, BÖG'de %68.75'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %35.71'le doğru olarak öğrenildiği; kirli-temiz kavramı, BÖG'de %75'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %50 ile doğru olarak öğrenildiği; şişman-zayıf kavramı, BÖG'de %81.25'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %42.85'le doğru olarak öğrenildiği; yaşlı-genç kavramı, BÖG'de %93.75'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %57.14'le doğru olarak öğrenildiği; hareketli-hareketsiz kavramı, BÖG'de %100'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %78.57 ile doğru olarak öğrenildiği; eski-yeni kavramı, BÖG'de %100'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %64.28'le doğru olarak öğrenildiği; aç-tok kavramı, BÖG'de %81.25'le doğru olarak öğrenilirken, KG'de %28.57 ile doğru olarak öğrenildiği tablodan çıkarılabilecek sonuçlardır. Tablo 2'deki zıt kavramlar bütün olarak ele alındığında zıt kavramların öğreniminde birlikte öğrenme yönteminin geleneksel öğretim yöntemine oranla daha başarılı olduğu ifade edilebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, okul öncesi eğitime devam eden çocuklara öğretilmesi amaçlanan zıt kavramların öğrenilmesinde birlikte öğrenme yönteminin etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Uygulamaya başlamadan önce zıt kavramlar konusunda her iki grubun Zıt Kavramlar Formu ön testinden elde edilen başarı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). BÖG'nin ön test başarı puanının aritmetik ortalamasının 2,937 ve standart sapmasının ise 1,289; KG'nin ön test başarı puanının aritmetik ortalamasının 3,142 ve standart sapması 1,231 olarak tespit

edilmiştir. Uygulamadan sonra ise her iki grup arasında önemli derecede farklılıklar olduğu ($p<0,05$) ve bu farklılığın birlikte öğrenme yönteminin uygulandığı grup lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. BÖG'nin son test başarı puanının aritmetik ortalamasının 10,250 ve standart sapmasının ise 1,238; KG'nin son test başarı puanının aritmetik ortalamasının 6,571 ve standart sapması 1,283 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre birlikte öğrenme yönteminin öğrencilerin zıt kavramları öğrenmesinde geleneksel öğretim yönteminden daha etkili olduğu ve öğretimin kalitesini daha da artırdığı görülmektedir (Kagan ve Kagan, 2009). İşbirlikli öğrenme modeli her yaş grubuna başarı ile uygulanabilen bir öğrenme modelidir ve işbirlikli öğrenme ile gerçekleştirilen öğretimde, öğrencilerde sosyal bağımlılık sağlar ve öğrenciler grup olarak birbirlerinin başarılarının artmasında rol oynar (Artut ve Tarım, 2004; Doymuş, Şimşek ve Şimşek, 2005). Avcıoğlu (2003) çalışmasında, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların dinleme becerileri, sözel açıklama becerileri ve kişiler arası becerileri öğrenmelerinde işbirlikli öğrenme yönteminin etkili olduğunu belirtmiştir. İşbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin başarısında etkili olduğu sonucuna ulaşan ve çocukların olumlu konuşma gibi sosyal becerilerinin geliştiğini belirten Tarım ve Artut (2004), işbirlikli öğrenme yönteminin okulöncesinde uygulanabilir bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir.

Zıt Kavramlar Formu'ndan elde edilen verilere göre, BÖG'de yer alan öğrencilerin son testte sorulara vermiş oldukları cevaplar dikkate alındığında hareketli-hareketsiz ve eski-yeni kavramlarını %100 doğru cevapladıkları, diğer kavramları da %100'e yakın değerlerde cevapladıkları, en az ise karanlık-aydınlık kavramlarında doğru cevap verdikleri belirlenmiştir. Geleneksel öğretim ile öğrenim gören öğrencilerde ise en fazla doğru cevap yüzdesi açık-kapalı kavramında, en az ise aç-tok kavramlarına verildiği gözlenmiştir. Ortaya çıkan bu sonuç, uygulama sürecinin zamanı ile ilişkilendirilebilir. Kimi konuların öğrenimi, daha fazla zaman ve daha fazla çaba gerekmektedir. Dolayısıyla belirtilen konuların daha başarılı öğrenimini sağlamak için yeterli zamanın öğrenenlere verilmesi de büyük önem taşımaktadır. Zıt kavramlarla ilgili Ayvaci ve Devocioğlunun (2010) yapmış oldukları çalışmada, okulöncesi çocuklarına zıt kavramlar (büyük-küçük, uzun-kısa, eski-yeni, zor-kolay) bilgisayar destekli öğretim yöntemi ile öğretimi ve bilgisayar destekli öğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda kavramların öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanımının geleneksel yöntemlere göre daha etkili öğrenme sağladığı göz önünde bulundurularak okulöncesi öğretmenleri derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalıdırlar.

Okulöncesi eğitiminde kavramlar ile ilgili yapılan araştırmalarda; öğretim sürecinin geleneksel yöntemle gerçekleştirildiği, eğitim ortamlarının düzenlenmesinde yetersiz kalındığı, öğretmenlerin kavram öğretiminde yöntem seçimi konusunda bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Ünal, 2013). Okulöncesi çocuklarında kavram kazanma ile ilgili yapılan başka bir araştırma sonucunda ise (Arı, Üstün ve Akman, 1994), nitelikli eğitim ortamı sağlanmayan okulöncesi eğitim kurumlarında çocukların kavram gelişim düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin ezber dayalı olmayan anlamlı bir öğrenme gerçekleştirebilmesi için öğrencilerin bilişsel yapılarının anlaşılmasına yardım eden yöntem ve teknikleri bilmeleri ve bunları sınıflarında uygulamaları gerekmektedir (Önen, 2005; Yılmaz ve Çolak, 2011). Yapılan bu araştırma neticesinde, işbirlikli öğrenmenin çok olumlu faydaları göz önünde bulundurularak okulöncesi eğitimde öğretimin gerçekleştirilmesinde öğretmenler tarafından rahatlıkla uygulanabileceği sonucuna ulaşılabilir. Yapılan araştırmalarda (Avcıoğlu, 2003; Artut ve Tarım, 2004; Tarım ve Artut, 2004) işbirlikli öğrenme yöntemlerinin okul öncesi dönemden başlayarak uygulanabileceği belirtilmektedir.

KAYNAKÇA

Aktaş, Y.A. (2009). *Okulöncesi dönemde matematik öğretimi*. (4. basım). Adana: Nobel Kitabevi.

Aktaş, Y.A. (2007). *Okul öncesi çocuklarda gelişim ve öğrenme, okul öncesi dönemde fen eğitimi*, Edt. Yaşare Aktaş-Arnas, Ankara: Kök Yayıncılık.

Aral, N., Kandır, A. ve Can, Y.M. (2001). *Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul Ya- Pa Yayınları. S.15.

Arı, M., Üstün, E. ve Akman, B. (1994). *4-6 yaş anaokuluna giden ve gitmeyen çocukların kavram gelişimlerinin karşılaştırılması*. 10. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Seminer Kitabı, Ya-Pa Yayınları, 197-214.

- Arı, M., Üstün, E., Akman, S. ve Etikan, İ. (2000). 4-6 yaş grubu çocuklarda kavram gelişimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 5-18.
- Artut, P.D. ve Tarım, K. (2004). Okulöncesi Kubaşık Öğrenme Uygulamaları : Toplama İşlemine Yönelik Bir Uygulama Örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2).
- Avcıoğlu, H.(2003). Okulöncesi Dönemdeki Çocuklara Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi İle Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Omep Dünya Konsey Toplantısı Ve Konferansı. 5-11 Ekim. Kuşadası, Türkiye.
- Aydoğan, S.A. ve Şen, S. (2011). 6 Yaş Çocuklarının Sayı Kavramının Gelişiminde Kavram Eğitim Programının Etkisinin İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 38-51.
- Ayvaci, H.Ş. and Devicioğlu, Y. (2010). Computer-assisted instruction to teach concepts in pre-school education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2083–2087.
- Başal, H. A. (1998). *Okulöncesi Eğitime Giriş*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Bayındır, P. (2006). *İlköğretim altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi coğrafya konularında kavram haritalarının öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayrakçeken, S., Doymuş, K. ve Doğan, A. (2013). *İşbirlikli Öğrenme Modeli ve Uygulaması*. Pegem Akademi, 1. Baskı, Ankara.
- Bloom, B. (1964). Stability and Change in Human Characteristics, Willey, New York, (Aktaran: Gürkan, T. (1982b), "Neden Okulöncesi Eğitim?", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15 (2): 215-219.
- Blosser, P.E. (1987). Science Misconceptions Research and Some Implications for the Teaching of the Science to Elementary School Students, *ERIC/ISMEAC Science Education Digest*, 1, s.12-15.
- Boehm, A. E. (2001). *Boehm Test of Basic Concept Manual*. A Harcourt Assesment Company, USA.
- Cattell, R. (2000). *Children's Language, Consensus and Controversy*. Cassell Inc. London s.48-49.
- Çetin, T., Yavuz, S., Tokgöz, B. ve Güven, G. (2012). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara (60-72 Ay) Uzak Kavramlarının Öğretimi. *GEFAD*, 32(3): 715-731.
- Doymuş, K., Şimşek, Ü. ve Şimşek, U (2005). İşbirlikli öğrenme yöntemi üzerine derleme: işbirlikli öğrenme yöntemi ve yöntemle ilgili çalışmalar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 59-83.
- Dursun, Ş. (2009). İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Matematiksel Becerilerinin Okul Öncesi Eğitimi Alma ve Almama Durumuna Göre Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 9(4), 1691-1715.
- Essa, E. and Young, R. (2003). *Introduction to early childhood education*. (Third edition). Ontario: Nelson.
- Güler, U. (2000). Türkçe ders notları. <http://www.geocities.com/uguler2000/07kavram.htm> (14.10.2013).
- Jersild, A. (1976). *Çocuk Psikolojisi*. (çev. Gülseren Günce) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 62, Cilt I,II,III, Ankara,s. 520-550.
- Kagan, S. and Kagan, M. (2009). *Kagan Cooperative Learning*. San Clemente, Kagan Publishing.
- Kandır, A. ve Orçan, M. (2010). *Okul Öncesi Dönemde Matematik Eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Kaptan, F. (1999). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3229, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 1144, Öğretmen Kitapları dizisi: 204, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi.
- Klausmeier, H. J. (1992). Concept Learning and Concept Teaching. *Educational Psychologist*, 27(3), 267-286.
- Küçükturan, G. (2003). Okul Öncesi Fen Öğretiminde Bir Teknik: Analoji, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:157, 2003, 1.
- Markle, S.M. (1975). They teach concepts don't they?, *Educational Researcher*, 4(6), 3-9.
- MEB, (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Öğretim Programı.
- Ömeroğlu E. (1997). M.E.B. Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Anne Eğitimi Kurslarına Genel Bir Bakış, Gazi Üniversitesi Meslekî Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü, Ankara.
- Önen, F. (2005). *İlköğretimde basınç konusunda öğrencilerin sahip olduğu kavram yanılgılarının yapılandırmacı yaklaşımla giderilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özbey, S. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin fen etkinliklerine ilişkin yeterliliklerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okulöncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Senemoğlu, N.(2000). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Ankara, Gazi Kitapevi.
- Sheffield, L. J. and Cruikshank, D. E. (2005). *Teaching and learning mathematics pre-kindergarten through middle school*. (Fifth edition). New Jersey: John Wiley-Sons.
- Şimşek, N. ve Çınar, Y. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ülgen, G. (1996). *Kavram Geliştirme; Kuramlar ve Uygulamalar*. SETMA Yayınları.
- Ünal, K. (2013). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Sabah, Öğle, Akşam Kavramlarının Öğretilmesi Sürecinin İncelenmesi. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, Issue 5-83.
- Üstün, E., Akman, B. ve Güler T. (2003). Altı Yaş Çocuklarının Bilim Süreçlerini Kullanma Yetenekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 38-49.
- Üstün, E. ve Akman, B. (2003). Üç Yaş Grubu Çocuklarda Kavram Gelişimi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24:137-141.
- Taner, M. ve Başal, H.A. (2005). Farklı Sosyoekonomik Düzeylerde Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII (2), 395-420.
- Tarım, K ve Artut P.D. (2004, Haziran). *Anasınıfı öğrencilerine toplama ve çıkarma becerilerinin kazandırılmasında kubaşık öğrenme yönteminin uygulanması*. I. Uluslar Arası Okul Öncesi Kongresi, İstanbul.
- Tuğrul, B. (2005). Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Sayı:62, 1-3.
- Yılmaz, K ve Çolak, R. (2011). Kavramlara Genel Bir Bakış: Kavramların ve Kavram Haritalarının Pedagojik Açından İncelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 185-204.